

інноваційного розвитку аграрного сектору, з врахуванням імпульсного впливу факторів, що характеризують напрями державної політики, формалізовано із використанням формули (1):

$$X_i(t+1) = X_i(t) + \sum_{j \neq i} a_{ij} (X_j(t) - X_j(t-1)), \quad i = 1 \dots n, \quad (1)$$

де $x_i(n)$, $x_i(n+1)$ - значення i -го фактора в момент часу $t+1$ і t відповідно;

$x_j(t) - x_j(t-1) = \Delta x_j(t)$ - прирощення фактора x_j - в момент часу t ;

a_{ij} - вага впливу фактора x_j - на фактор x_i ; i - кількість факторів, безпосередньо впливу на фактор x_i .

Використання когнітивного моделювання для аналізу й оцінки інноваційного розвитку аграрного сектору та результативності державної політики має позитивні тенденції, а саме:

1) проведення оцінювання інноваційного розвитку аграрного сектору на основі сценарних досліджень та обґрунтування вибору альтернатив стратегій розвитку об'єкта, зі сформованим варіативним набором різних інструментів, заходів чи підходів до забезпечення розвитку аграрного сектору;

2) перехід від аналізу статистичних змінних, до виявлення взаємозв'язків і закономірностей факторів впливу державної політики;

3) отримання методичного інструментарію оцінювання, який ґрунтується на своєчасному виявленні та прогнозуванні результату впливу загроз на інноваційний розвиток аграрного сектору на основі моніторингу зовнішніх і внутрішніх факторів впливу;

4) слугує підґрунтям для формування інструментарію державної політики інноваційного розвитку аграрного сектору України.

Список використаних джерел: 1. Бахчисарай В. Ю. Організаційно-економічне забезпечення формування національної інноваційної системи: світовий досвід. *Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова*. 2013. Т. 18, вип. 4/1. С. 14. 2. Скорик М. О. Система державного регулювання аграрного сектору економіки. *Економіка і управління*. 2015. № 12. С. 17-22. 3. Кадієвський В. А. Когнітивна карта системи управління суб'єктом інфраструктури товарного ринку. *Стратегія розвитку України: економічний та гуманітарний виміри*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Київ: «Інформ.-аналіт. агентство», 2016. С. 95-98.

УДК 338.409.3

О. С. Хуртепа, викладач спеціаліст економічно-облікових дисциплін
Бровицький коледж економіки та менеджменту ім. О. Майнової

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Ключові слова: аналіз, розвиток, діяльність підприємств.

Аналіз процесів і явищ господарської діяльності проводиться від початку виникнення людства. Прийоми аналізу прийшли до нас із Давньої Греції. У XIX ст. аналіз було поглиблено й розширено в Англії, Німеччині, Франції та інших країнах. В Україні розвиток економічного аналізу прийшовся на початок XX століття. Було проведено значну роботу з розвитку теорії економічного аналізу та вдосконалення його методики. З кожним роком підвищується роль економічного аналізу, розвивається його теоретичний апарат і методичний інструментарій. З'явилися нові види, прийоми та способи аналізу, що сприяє всебічному дослідженню економічних явищ і процесів. Економічний аналіз як окрема дисципліна сформувався на базі курсу бухгалтерського обліку діяльності підприємств: перші праці з економічного аналізу виходили під назвами «Аналіз балансу», «Аналіз звітності», «Счетный анализ» (Н. Р. Вейцман). Основним джерелом інформації для аналізу є досить складна система облікових і звітних показників роботи підприємств.

На відміну від бухгалтерського обліку та статистики, які мають багатовікову історію, економічний аналіз як наука сформувався відносно недавно. У дореволюційній Росії економічний аналіз роботи підприємств самостійно ще не існував: використовувалися тільки окремі його елементи.

У становленні економічного аналізу велика роль належить українським ученим, особливо М. І. Туган-Барановському.

Господарська діяльність потребує постійного якісного аналізу економічних процесів та явищ, що нерозривно пов'язано зі станом економічних умов, в яких функціонує суб'єкт господарювання та змінами в законодавчій базі країни.

Результативність діяльності підприємства проявляється через відповідні економічні показники, які в узагальненому вигляді відображають результати діяльності та потенціал економічного розвитку суб'єкта господарювання.

У процесі оцінювання ефективності діяльності підприємства та пошуку шляхів її підвищення важливу роль відіграє раціональна організація економічного аналізу. Але на практиці належні підходи щодо забезпечення якісного проведення аналітичних робіт реалізуються частково, що негативно позначається на результативності фінансово-господарської діяльності.

Переважна частина господарюючих суб'єктів, які зіштовхуються з перешкодами, не беруть до уваги необхідність здійснення та важливість аналізу господарської діяльності. До того ж набутий та сформований практичний досвід свідчить про те, що можливості економічного аналізу для вирішення зазначених проблем повною мірою не реалізуються на багатьох підприємствах. У зв'язку з цим виникає нагальна потреба в залученні кваліфікованих економістів, які могли б ефективно здійснювати аналіз господарської діяльності підприємства і своєчасно розробляти можливі шляхи його виходу з кризових ситуацій.

Економічний аналіз виступає невід'ємним елементом діяльності підприємства, оскільки дозволяє провести оцінку його функціонування, спрогнозувати подальший розвиток, виявити резерви підвищення виробництва, ефективності діяльності підприємства в цілому, а також є базою для прийняття оптимальних управлінських рішень.

Вагомою особливістю розвитку економічного аналізу в нинішніх умовах є використання в процесі його проведення останніх досягнень світової науки і практики, збагачення методичних арсеналів, широке використання евристичних методів, розширення об'єктів аналізу. Значення аналізу зростає у зв'язку з чітким розмежуванням відповідальності за прийняті управлінські рішення, посиленням мотивації вибору найефективніших варіантів управління в умовах конкуренції.

На цьому етапі функціонування діяльності підприємств перед економічним аналізом постало багато проблем.

З метою покращення його діяльності на підприємствах країни необхідно провести заходи, що дозволить не лише ефективно функціонувати суб'єктам господарювання, але й забезпечить стабільне зростання в державі.

Зокрема, необхідно створити єдину систему економічного аналізу, яка б інтегрувала аналіз діяльності на всіх рівнях. З цим має бути пов'язана й система різнострокових прогнозів, що базувалася б на виявлених аналізом закономірностях і тенденціях. Водночас належить створити єдину обґрунтовану систему оцінювальних показників ефективності діяльності підприємства. Існує також необхідність у підвищенні оперативності економічного аналізу та перебудові інформаційних потоків. Для підвищення ефективності діяльності підприємства необхідно забезпечити комплексність аналізу. Комплексний економічний аналіз зобов'язаний стати тим інструментом, за допомогою якого економічний аналіз діяльності організації повинен виконувати свою багатоцільову функцію в сучасній системі господарювання.

Вирішення актуальних проблем аналізу потребує широкого застосування економіко-математичних і евристичних методів, електронно-обчислювальної техніки та персональних комп'ютерів, що, у свою чергу, дозволить скоротити розміри інформаційних потоків та знизити ймовірність помилок у вихідній інформації.

За допомогою економічного аналізу розробляється стратегія розвитку підприємства, обґрунтовується вибір оптимальних варіантів управлінських рішень, здійснюється контроль за їх здійсненням, оцінюються результати діяльності підприємства, виявляються причини недоліків і наявні резерви.

У сучасних умовах змінюються завдання і функції аналізу, оскільки для забезпечення конкурентоспроможності підприємства необхідно враховувати нерівномірність динаміки розвитку систем, імовірнісний характер процесів, що відбуваються, децентралізацію функцій управління. У зв'язку з цим можна виділити нові завдання і намітити перспективи розвитку економічного аналізу на сучасному етапі.

З розвитком ринкових відносин відбуватиметься розширення сфери застосування економічного аналізу. Передусім аналітичні дослідження будуть спрямовані на:

- глибоке вивчення потреб ринку, вимог споживачів щодо конкурентоспроможності продукції;
- визначення пріоритетних напрямів зовнішньоекономічної діяльності;
- ефективність інвестицій;
- вивчення кредитної і конкурентної здатності суб'єктів господарювання всіх організаційно-правових форм власності

В умовах сьогодення економічний аналіз являє собою динамічну систему, що перебуває на етапі розвитку. Тому завдання економістів та аналітиків полягає в тому, щоб зберегти кращі надбання економічної думки, перейняти корисний закордонний досвід, удосконалити вітчизняний економічний аналіз і в результаті отримати діючий інструмент для підвищення ефективності діяльності підприємств.

Отже, економічний аналіз діяльності підприємств є важливим елементом у системі управління виробництвом, дійовим засобом виявлення резервів, основою розробки науково обґрунтованих планів та управлінських рішень.

Список використаних джерел: 1. Баканов М. И., Шеремет А. Д. Теория экономического анализа. Москва: Финансы и статистика, 1997. 416 с. 2. Калина А. В., Конева М. И. Современный экономический анализ и прогнозирование. Киев: МАУП, 2003. 416 с. 3. Економічний аналіз: навчальний посібник / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. Житомир: ПП Рута, 2005. 680 с. 4. Попович П. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: підручник. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 631 с.

УДК 351:338

І. О. Маслюк, аспірант кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Науковий керівник: **В. Г. Маргасова**, д-р екон. наук, професор, проректор з наукової роботи
Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ МОДЕРНІЗАЦІЙНИХ ЗРУШЕНЬ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ВИРОБНИЦТВІ УКРАЇНИ

Ключові слова: сільське господарство, сільськогосподарські підприємства, рослинництво, тваринництво, валова продукція, рентабельність, продуктивність праці, урожайність, прибуток, перспективи розвитку, напрями розвитку сільського господарства, модернізаційні зрушення.

Сільське господарство України протягом останніх років набуває стабільної позитивної динаміки у виробництві сільськогосподарської продукції. Завдяки аграрному сектору зменшується рівень бідності населення, створюються нові робочі місця, промисловість забезпечується сировиною, а населення – продуктами харчування. Подальший розвиток однієї з найбільш важливих галузей в економіці України потребує якісних перетворень, від реалізації яких залежить підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарського виробництва та продовольчої безпеки держави. У зв'язку з цим актуальним є виділення основних напрямків активізації модернізаційних зрушень у сільському господарстві України.

Україна має найбільшу площу сільськогосподарських земель у Європі – з 41 млн га землі з них використовується для вирощування сільськогосподарських культур приблизно 32,5 млн га [3]. Родючість українських чорноземів мала забезпечити харчовими продуктами український ринок і навіть більше – накопичити ресурси для розвитку інших сфер господарювання. Ця галузь впевнено прямує на перше місце в економіці [1, с. 135].

Валова продукція сільського господарства – це грошовий вираз усіх вироблених протягом певного періоду первинних продуктів землеробства і тваринництва, незалежно від того,